

MRTVA SEZONA

"Mogla je baš da se seti da kaže", prodahta glas iz mraka, "i da e to grebenom da traje ovoliko, i da ide ovuda!"

Onaj kome je komentar bio namenjen je odlučio da ne odgovori. Gurao je svoj bicikl uzbrdo, pazeći da se ne oklizne na neku od grana obraslih mahovinom, gljivama, ili mahnitim klizavim.

Vrh brda je nekada davno bio iskriven. Drveće je još uvek bilo nisko, a između žbunova je bilo dosta istine premrežene kupinom. Tražili su stazu, polako vozeći kroz gustu, suhu travu, upkajući i vlati lancem i menjačima.

"Meni crkava zadnji, a mislim da ni ležajevi neće još dugo", nezadovoljno promrsi onaj pozadi, nakon što je oslušnuo krckanje ispod sebe i travnato škripanje iza.

"Opet nisi poneo rezervu? Kao da smo pošli da vozimo po keju!"

Našli su stazu, tamniju crtu koja se koso pružala ka donjem kraju bivšeg proplanka. Ponadali su se da vodi u selo, a ne u neki životinjski bivak.

Sjaj iza susednih brda je najavljavao skori izlazak meseca. Vozili su pod svetlom halogenke prvog (drugi je ulazio svoju za slučaj da ova izgori) dok mesec nije obasjao i unutrašnjost šume dovoljno da se vozi bez svetla. Da su krenuli na turu koju nedelju ranije, lišće bi zadržalo mesečinu.

"Miriše na sneg, iako su oblaci retki!", viknu prvi preko ramena.

"Aha."

"Daj onda da požurimo!"

Staza se spustila u blagu zaravan u strani brda, kroz koju su izbijala stabla tanja i ređa nego malo as. Prvi lagano zaustavi bicikl.

"Šta je?"

"Pogledaj. Oko staze..."

"...udno neko kamenje?"

"Nije to samo kamenje. Vidi tamo, do šume."

"Krst!"

"Da. Došli smo do seoskog groblja."

Drugi siđe sa bicikla i zakopa po bisagama za fotoaparatom. Prvi je naslonio svoju mašinu uz drvo i krenuo između zaraslih, iskrivljenih spomenika, osvetljavajući ih halogenkom. Kamen nalik na pešak... veš razjeden i izlizan, sa natpisima svedenim na dva ili tri prepoznatljiva slova. Mnogi davno slomljeni ili raspukli. Krstovi širih krajeva, sa kamenim krugom u sredini, iz koga kreću zraci... tu i tamo urezan i lik pokojnika (ove uljake sa šajkačom) ili pokojnice (suknje).

Halogenka cr e uz grob namešten na samu ivicu šume.

"Božju mater!"

Tren kasnije, strahovit, bešuman bljesak razreza no .

"Idi bre u tri lepe, usr'o sam se!"

Drugi je crkavao od smeha.

"Mislim da se na slici vidi tren kad se useravaš! Ajd', makni se da uradim par fotki."

"Ajd', slikaj. Ja u da unesem koordinate u dži pi es. Ovde vredi ponovo do i."

Blicevi su rezali mrak.

" udno", javi se prvi, "Dži pi es ne može da uhvati signal."

"Jesu li mu baterije u redu?"

"Ma jesu... ne znam šta mu je. Ovde bar nema šta da mu ometa..."

Za utali su obojica, u tišini koja je upravo postala neprijatna.

"Ajmo mi dalje, kasno je, a imam dovoljno sablasnih fotki."

"Ajmo."

Zatruckali su dalje bez re i.

U dnu groblja do oše na ono što je ostalo od kolskog puta posle dugih godina kiša, ranu na tlu u obliku klina, poluzatrpanu liš em koje je izdajni ki pokrivalo granje i kamenje svaljano nekud odozgo. Voze i svako na svojoj strani, si oše do podnožja brda, gde je put ve li io na sebe. Tu su stali da pod svetloš u lampe drugog provere ko nice.

Negde, daleko iza njih, ulo se zavijanje vuka.

Pa još jednog.

I, malo kasnije, još jednog.

"Mislim da nema potrebe da se menja..."

Prvi vuk se ponovo javio, i zvu ao je bliže nego malo as. Šumu je pritisla tišina.

"Je li, da se i tebi ne ini da..."

"Ma da, kako da ne. Jure neke srne, ili dozivaju vu ice, sa' e im parenje."

"Kako dozivaju vu ice kad su to opori, i zar to parenje nije tek tamo u..."

"Ajd', nisi se valjda prepao?"

"Evo, usr'o sam se sav, ne zajebavaj. 'Ajmo dalje, i moje su još u redu."

Krenuše dalje, trude i se da ne izgleda da su poja ali tempo. Iz jednog bicikla se jasno ulo krckanje, a njegov vlasnik je ispod glasa psovao dotrajale ležajeve.

Posle nekoliko livada ugledali su krovove, koji su pritiskali ku e nalik na stare pojate iz kataloga. Nije bilo laveža seoskih pasa. Nije bilo ni seoskih pasa. Krivudave senke drvenih bandera su ravnomerno izlazile iz mese ine. Svetiljke na banderama nisu radile.

Jedan kratkonogi džukac, prvi živi stvor koga su videli u selu, nepoverljivo ih je osmotrio vire i iz provaljene tarabe, i bešumno se povukao nazad u mrak dvorišta.

"Ni da zalaje za nama."

"Da javi vukovima da je tu, a?"

Kroz selo je mirisalo na potok, na ovce. Tu i tamo na svinje. Na dim, prelep, mirisan dim od pravih drva.

Ugledali su ono što su tražili - ove u zgradu na sprat u centru sela, sa širokim stepeništem koje se penjalo na trem, oglasnom tablom (samo su se pribada e sjajile na mese ini, poslednji ostaci umrlica) i ne im neprepoznatljivim ispisanim preko celog sprata.

"Stara zgrada zadruge. Ono gde je svetlo je sigurno prodavnica. Šta to piše na zidu?"

"Hmmm... na kraju je nešto kao 'narodna vlast'."

" ove e, iz SFRJ. Ima preko sto godina."

"Jebote."

Za utaše.

Selo je bilo potpuno tiho.

"Skoro pola devet. Mislim da nam glavnim putem treba bar dva sata nazad."

"Misliš?"

"Ovo udo i dalje ne hvata signal, stvarno ne znam u kom smo ta no selu – i delu planine."

"Svašta. Spavamo ovde?"

"Po svoj prilici."

"Da se prvo ogrejemo, onda, i da se raspitamo za smeštaj, biće hladno u šatorima."

Ostavljaju bicikle na tremu, ulaze u prodavnicu, pomuivši se da otvore izvitoperena vrata, a zatim i da ih zatvore. Odmah ih udara prijatan talas vreline iz bubnjare: pet felni, kamionskih, ogromnih, zavarenih jedna za drugu. Na najnižu zavarene nogice, po svoj prilici poreklom od listaste opruge sa istog kamiona koji je ustupio i felne. Sa strane na najvišoj, izbušen otvor u koji je ugurao sulundar. Vrh bubnjare poklopljen je nekim na tanjir sa neke ogromne tanjira. Sredina tanjira odsejena, i na nastalu rupu namešten okrugli poklopac plotne "Smederevca". Na njega navarena poluga za otvaranje, i kovane šarke. Ispod bubnjare poturen prostran limeni lavor za pepeo, nedavno ispražnjen. Uz zid bar metar trupaca – cepanice spram peći. Vidi se da nisu sećeni motorkom, nego ručnom testerom, sitni im zaseci.

Na visokom plafonu škilji davno neobrisana sijalica sa vlaknom, koje treperavo svetlo ukazuje na lošu mrežu. Kao da vuče sa generatora, ili neke od onih kućnih hidroelektrana.

Pored peći dugačak, grub sto zastrt izlizanom cvetastom mušemom, uz njega sa obe strane isto tako grube klupe. Police pokrivaju dva zida, odvojene su od glavine prostorije masivnom tezgom na 'L'. Duž tezge još jedna klupa, pokrivena već izlizanim seljaci kimbebadima od grube vune.

Lanac crn od rđe visi izmeću eksera zakucanih u tezgu i zid, simbolično brane pristup iza tezge. Kasa možda primerena detinjstvu njihovih dedova stoji uz ivicu tezge. U zidu iza kase, zatvorena vrata koja vode iz zgrade, ili dublje u nju.

Na nekoliko policaja je stala sva roba: najosnovnija kućna hemija, so, šećer, ulje, kesice bibera, slatkiši koji mogu da stoje do u nedogled – ratluk, napolitanke. Nepoznati proizvođači, verovatno najjeftiniji. Ostale police su prazne, prašnjave. Jedini zvuk u prostoriji je veselo pucketanje vatre u kamionskoj bubnjari. Ni prodavca, ni prodavačice.

"Hmmm.... nema šanse", tiho kaže jedan, zureći u police. "Nemoguće da nemaju delove. Možda ih drže pod tezgom da ne kvare... *vukojebinastost?*"

"Ovde kao da nema satelita", govori drugi. "Ne mogu ni da uhvatim koordinate, ni da uputim poziv."

Nadam se da prokleta sprava nije već crkla! Odoh napolje da jurim signal."

Vrata opet grozno zaškripaše i zalupiše se, ostavljajući jednog biciklistu samog pod škiljavim svetlom sijalice. Osvrnuo se još jednom, i dohvatio se fotoaparata.

Zastavši pred ulazom, onaj koji je izašao se stište i poguri.

- *Jebote, ala je hladno, ne primeti se dok ne uđeš u toplo pa opet izađeš!* - pomisli.

Oblaci se navlače, mesec će nestati za koji minut. Išetao je pod otvoreno nebo.

Nema signala. Nema satelita.

Po kućama nema svetla. - *Ili štete struju, ili su im svi prozori zastrti zbog zime.*

Nigde se ne čuje zvuk koraka.

"Jebeš mu mater", prošapta, i kreće da prebriše i podmaže bicikl.

Draganje lanca ga je sprečilo da čuje korake iza sebe.

"Koj' si?", prenu ga ne baš ljubazan glas.

"Opa, dobro veče", poje on, ustajuć i okrećući se, "izvin'te, nisam vas čuo. Mi biciklom..."

Pred njim je stajao seljak u čijem izgledu je bilo nečeg tuđnog. Motao je cigaretu.

- *Ej, motao! Baš šmekerski. Starinski.*

"More, vidim. Nego te lepo pitam, otkud ti, i di' ti je taj drugi? Ne dočeste odozdo."

„Pa da, mi odozgo, preko grebena, pa pre nekih pet kilometara izbismo na glavni put, pa tuda ovamo."

Drugar mi je unutra."

"A."

Seljak malo poćuta, pa pljucnu.

"Aj'd' ti lepo unutra, tanko si mi ti nešto obučen, a za'ladnjuje opasno, na sneg miriše. Te bicikle uguraj ovde, nije baš pametno da stoje tako napolju", reče, pokazujući mu na vrata koja su vodila u neosvetljenu prostoriju pored radnje.

"Hvala. Jel' otključano ovo?"

"Ajd' ti samo", odmahnu seljak, potpaljujući cigaretu, i dalje ne mrdajući s mesta.

- *Ala su ovi nepoverljivi...*

Vrata škripnuše i otvoriše se u mrak.

"Izvinite, ima li ovde svetla?"

Preko ramena je video kako seljak odbija dim i prilazi vratima.

Krajikom oka je video da se mrak ispred njega pomerio.

Vrata prodavnice zadrndaše, i uđe seljak sa tek zapaljenom cigaretom. Biciklista koji je bio unutra brzo spusti fotoaparata i okrete se, radoznalo gledajući pridošlicu. Srednje visok, suv i žilav, sa lepom šubarom kao od pravog runa... Nosio je jaknu i pantalone koje su izgledno bile industrijske, ali stare, prastare, još iz onog vremena. Izgleda čak i košulja. Džemper je, u skladu sa celinom, bio od vune, pleten, domaći.

- *Ovde može svašta da se nađe na crno. Samo ta šubara... niko ovde ne pita jel' sve otišlo u otkup. A tek ostalo na njemu? Što o izgledno traje godinama? To ni na crno više nema! Koliko li sam ono poneo? Ni ip ni kartica mi ne rade posao...* - mislio je biciklista.

"Dobro veče!", izgovori glasno.

"Dobro veče", klimnu seljak. "Ti si dakle taj drugi. Drugar ti napolju srećuje bicikle, sa' je on. Sedi raskomoti se, sačekaj malo."

Seljak skide lančanicu i zašepeta za tezgom, pa zalupa na zatvorena vrata.

"Ranka! Ajde, ima gosti! Je li momak", osvrte se, "šta piješ?"

"Svejedno, može pivo, kafa..."

"Dobro. Ranka! Pivo ponesi! I meni daj jedno!"

Seljak sede naspram momka, zagledajući ga.

"Veli ovaj tvoj drugar napolju, dođešte preko planine, ne odozdole?"

"Ma jedva", razdragano pođe ovaj da prede o avanturi. "Ono selo s one strane brda, kako se veče zove, moraš u da pogledam u navigator... trebalo je da idemo glavnim putem, al' ispade da je skoro bio neki odron baš u klisuri i puta više nema... Srećom, sretosmo neku babu koja nam objasni da ima neka poluzarasla stazica koja se odvaja kroz šljivike uzbrdo, i da tuda po prilici može da se spoji ovamo. Nismo se baš nadali, imalo mnogo da se gura, i okasnili smo. Trebalo je da se u ovo doba veče vratimo do grupe, ovako izgleda da ćemo da noćimo ovde. Meni se veče i menja pokvario, a pogon melje, melje... mora sve to da se menja pre nego što nastavimo."

"Je, je... Ja...", klimao je seljak odsutno glavom, vukući dimove i tresući pepeo u lavor pod bubnjarom.

"Šta eš... baš na oravu stranu."

"A ima li gde slobodno da se prenoćim? Mislim, imamo mi i vreće i šatore, ali krevet je krevet."

Seljak kratko poćuta.

"Bemliga, e se na e..."

Vrata iza njih se konačno otvoriše i uđe Ranka, noseći dva piva.

- *Jelen, jebo te, Jelen! U flaši!* - pomisli biciklista zgranuto.

"Šta je momak", veli seljak preko osmeha i dogorele cigarete, "navik'o si na ona strana u limenci, a?"

"Stvarno... nisam se nadao. Mislio sam da ga više i ne prave."

"Svašta se ovde zatekne... svašta."

"Kao ležajevi srednjeg pogona i neki Šimanov zadnji menjač, na primer?", upita momak upirući pogled pun nade u prodavaciću.

"Koj' ti je sad taj Šiman?", huknu ona (kroz bore ispod marame i brčića). "Nemamo ti mi ovde ništa od te stranijske robe. Ovo što vidiš na police, to ti je."

"Ali... Zar ni peticu..?"

"Alaj do mile volje, nema."

(Au.)

"Ajd', živeli!", pridiže seljak svoju flašu.

"Živi bili!"

Nategoše.

(Bljak!)

"Ej... što je... šta..."

Soba kao da poskoči, pa polete u stranu.
Na pola puta do poda, čak ni jeftina petica mu više nije bila potrebna.

Seljak je gurao kolica ka livadama više sela, koračaju i kroz prvi sneg iz oblaka koji su u međuvremenu prekrili mesec. Tamne senke su se motale uz samu ivicu šume.

"Izvol'te braćo, i hvala", prošapta ka senkama kad je stigao na sredinu livade i izvrnuo kolica.

Krckanje izmrzlog druma pod gumom kolica i seljakovim izmama, i krckanje kostiju pod vučjim zubima, padoše nekako istovremeno.

Kad se vratio do prodavnice, već je bilo društva unutra. Čudan smrad je lebdeo u vazduhu. U lavoru je bilo nekoliko sitnih metalnih predmeta i neobičnih gromuljica.

"Odnese?"

Seljak pođe da mota drhtavu cigaretu, ne sedaju mu. "Odnese."

"Jebi ga, nisu oni ništa krivi, al' šta ćeš."

"Bem mu 'leba, nikad ne volim", uzvratil seljak, ližući papir.

"One jedne pantalonice već bile sve izlizane na turu, i konci popusteli na par mesta", dobaci Ranka, stavljajući novu džezvu na plotnu povrhu bubnjare.

Još stojeći, seljak se dohvati svog piva, odli malo na pod, i nateže. Tišinu je neko vreme narušavala samo bubnjara.

"Nego slušaj, reći mi ovaj jedan, ima neka baba izlapela preko, koja zna za stazu a izgleda se i nas seća. To mora se sredi još noćas. Navrlijaće ovi nji'ovi sutra tražeći, reći ima i' tu ubližu, i eto ga golem lependek!"

"Ma kakav lependek? Koje 'le bre doba godine? Ima da okrive vukove, i gotovo."

"Šta? Pro'će da su pojeli vuci njih deset sa sve biciklama? 'Ajde more!"

Tišina.

Iskapivši pivo, seljak se okreće ka dedici koji se nasadio odmah do peći uz ašicu rakije:

"Uješ ti matori bem' te u usta, zorom da si u brda i sakri' malo te staze! 'Bem mu dete, samo još putem da pošmu da dolaze! Predaj rabotu mlađem ako si mator pa ne možeš više da baješ!"

Dedica se mrzovoljno namršti i prevrte ašicu. Krenuo je u brda pre svanuća, ne obazirući se na podbunjenu reumu. U nekoj čestiti podno starog groblja je sreo vukove i kratko se zadržao.

Bicikle su bacili u potok ispod sela. Kad nije bilo nikog starijeg u blizini, odvažniji klinci su ih vadili i terali po livadi dok nekoliko dana kasnije lanci nisu popucali. Kad su popucale i žbice pa nisu mogli ni da se guraju, vratili su ih u potok za stalno.

Nepodmazivani, pod snegom i kišom, potpuno su se raspali do proleća.

-

© [Milan Urošević](#)

spram jedne antiutopijsko-konzumerističke ašice u SUR-u „Bajkerski sastanak“

- fotografija: Marduk
- objavljeno na www.ciklonaut.com